

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadó: Ivtal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 31. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egy szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 53. szám.

Kedd, március 6.

A koalíció egysége.

— Bánffy kilépett a koalícióból. —

— március 6.

A politikai életnek tagadhatatlanul szenzációs eseménye van: Bánffy Dezső báró, az újpárt vezére, a szövetség ellenzék vezérbizottságának tagja, a tegnapi napon kilépett a koalícióból.

Kilépését Bánffy Kossuthhoz intézett terjedelmes levélben jelentette be, a mely levélben behatóan megindokolja kilépését. Ezek az indokok alaposan lerántják a leplet a koalíciós manipulációról s ráterítik a koalíció vezetőire a legsúlyosabb felelősséget az ország szomorú helyzetéért, amelyet ezeknek a vezetőknek nem politikai rövidlátása — ami menthető volna — hanem hallatlan bünyösen könyvemű játéka idézett elő.

Egy kissé későn látta ugyan be Bánffy ezt a nemzet érdekeivel való könnyelmű játékot, amit a koalíción kívül állók már kezdettől fogva láttak, de elvégre jobb későn, mint soha. Bánffy kilépő levelében fölhozott indokok talán véglegesen fölnyitják a nemzet félrevezetett nagy tömegének szemét s ezzel mindenestre szolgálatot tett Bánffy a nemzetnek, a nemzet érdekeinek.

Nem mulaszthatjuk el, hogy Bánffy levelét minél terjedelmesebben ne ismer-tessük s azért adjuk itt Bánffy levelét bő kivonatkban:

Bánffy Dezső báró azzal kezdi Kossuth Ferenchez intézett levelét, hogy amidőn értesíti őt, hogy a vezérbizottságból kilép, nem örömmel teszi ezt, mert közel másfél éven keresztül teljes odaadással és buzgalommal vett részt azon munkákban, melyekkel a magyar alkotmány és nemzeti jogok védelmében együttes igyekezettel reméltek és hitték a haza érdekeit szolgálani.

Majd így folytatja:

Én reméltem és hittem, hogy küzdelmünknek meg lesz a sikere, hittem, hogy a felirában általánosságban kifejezésre jutott kívánalmak alkalmasak arra, hogy a király és nemzet egymást megértvén, helyreálljon a bizalom és alkotmányos életünk megzavart békéje.

Én nem tartoztam azon kevesek közé, akik a harc sikertelenségét előre tudták, mert ha azok közé tartoztam volna, nem lett volna bátorságom arra, hogy a nemzetet a harc felvételére és folytatására biztassam s egy oly küzdelembe vigyem bele, melyben vesztes csak a nemzet lehet.

Meggyőződésem ma is az, hogy a felirat alapján a kibontakozás lehetősége megvan, annyi- val inkább van jogom ezt hinni, mert hiszen a katonai kérdésekre és gazdasági kérdésekre tekintetben a felirában csak általánosságban kifejezésre juttattam kívánalmak alapján, mind a két oldalról jók ratuag folytatott tárgyalások nem zárták volna ki a megértés lehetőségét.

Hiszen a felirat keretében voltak tartva az Andrassy féle pontozatok is, melyek egyáltalában nincsenek ellentétben sem a katonai követelések főgömben tartott kérdésével, sem gazdasági viszonyaink rendezése tekintetében azzal, amit én szegedi választóimhoz intézett levelemben elmondottam.

Különböz tudod, hogy az alkotmány védelmében folytatott együttes küzdelemünk dacára az utolsó időkben köztünk nézeteltérések merültek fel. Már szeptember első felében, midőn az általános választói jog kérdése határozottan lepett előtérbe, tudod, hogy Batthidnyi Tivadar gróf és Tóth János dr. képviselőtársaim jelenlétemben, lakásodon a szocialisták két vezérfőjével együtt, tohát hatan tanácskozást tartottunk. Emlékeznem fogsz, hogy ott az általános választói jog érdekében bizonyos megállapodások jöttek létre, melyek arra lettek volna alkalmasak, hogy a szocialisták ne az alkotmányellenes kormányhoz szegődjenek, hanem lehetővé tegyék, hogy az általános választói jogra vonatkozó kívánalmak, az általunk a nemzeti törekvések érdekében folytatott harcba kapcsol- tassanak be. A létrehozott megállapodások nem valósú háltak meg.

Ne legyen ez vöd ellened, ki a vezérbi- zottságban, az általános választói jog mellett határozottan állást foglaltál, de mint tény megis álljon itt, mint oly taktikai hiba, melyet én már akkor keményen elítéltem.

Emlékeznem fogsz, hogy február 20-án, midőn a függetlenségi és 48-as pártkörben az előző szobában tanácskoztunk, hol rajtad és rajtam kívül Apponyi Albert gróf, Tóth János dr. és Barabás Béla dr., pártod tagjai, továbbá a néppártból Zichy Aladar gróf és Rakovszky István, az alkotmánypártból pedig Bolgar Ferenc voltak jelen, midőn te azt jelentetted ki, hogy az országgyűlés feloszlatása után az új választások előkészítése érdekében együttmaradásunk szükség- ges s hogy ezen választások érdekében egy

kívánsz munkálkodni, hogy annak eredménye a függetlenségi párt abszolút többsége legyen, én kijelentettem rögtön, hogy egy ily törekvés támog- atására minket, akik a dualizmus igaz hívei vagyunk, megnyerai nem lehet s e tekintetben, hiszem, hogy a jelenlevő néppárti és alkotmány- párti urak is egyetértenek velem és arra, hogy e kérdés további vitásától álljunk el, mert most, midőn tanácskozásunk tárgya, a képviselőház elnöke által február 21-ére összehívott ülés meg, vagy meg nem tartásának kérdése képezi, nem tartanám célszerűnek oly kérdés vitásába bele- menni, mely előreláthatólag a szövetség ellen- zék megbontására kell, hogy vezessen. Szíves voltál kéréssemnek engedve a kérdést tovább nem fejtegetni.

A közelebbi napok egyikén délelőtt a ve- zérök jöttek össze, amely ülésre én nem mentem el, valamint nem akartam elmenni szándékosan az ugyanazonnap délutánra összehívott vezérbi- zottsági ülésre sem. Legfőképpen azért, mert időközben a Budapest című lapban megjelent cikked rendkívül lehangolt és fájdalmasan érintett. Fájdalmasan érintett, hogy te e cikkedben azt jelentetted ki, hogy előre tudat küzdelmünk sikertelenségét és összes törekvéseink reménytelen voltáról előre meg voltál győződve.

Csak ismételt, telefonon vett sürgetések után mentem az ülésre, talán már hét óra után, midőn az Apponyi Albert gróf által szervezett manifesztum volt tárgyalás alatt. Én is hozzá- szóltam a kérdéshez és kijelentettem, mint azt tudod, hogy a manifesztumhoz érdemben szólói nem kívánok, de az alkalmat felhasználtam arra, hogy nyíltan és őszintén kijelentsem, miszerint nem szívesen és csakis ismételt sürgetésnek en- gedve jöttem el a tanácskozásra. Elmondottam, hogy lehetetlen kívánság az, hogy mi, kik a magyar állam fennállhatását és jövőjét csakis a dualisztikus, 67-es alapon tartjuk lehetőnek és a kibontakozásra alkalmasnak és a magyar állam jövőjét biztosítónak, támogatói legyünk oly küz- delemnek, amely, mint a vezérbizottság elnöke előttünk néhány nappal megelőzőleg kijelentette, a függetlenségi párt abszolút többségre való jutá- sával kell, hogy végződjék, egy oly alapprogramm- ponttal, a perszonál unióval, amely nézetünk szerint békés uton meg nem valósítható s amely ellenkezik azzal a közép-európai államok egyen- súlyát biztosító alakulással, mely a Közép-Duna mentén, a megadott viszonyok között egy erős, nagyhatalmi államot követel meg. Ugyanakkor elmondottam azt is, hogy engem rendkívül le- hangolt a Budapestben megjelent cikked, amely- ben megírtad és nyíltan beismerted, hogy azon

A „TORONTÁL“ tárcája.

Gyermeklélek.

Édes anyja ráadta a hatlyuprémes, vi- lágoskék ünnepelő ruhát s fehér tollas kalapját a fejére tette — szinte bohócszerűen — s így szólt:

— A bubika elmegy a nénikével, a né- nike nagyon szereti bubikát és vesz neki egy olyan lovacska, ami magától is szalad. Azután a bubikának a királypapagályról fog mesélni. És mikor elvégezte, akkor a bubika visszajön az édes mamájához, mert a mamája nagyon szeren- csétlen lesz és a bubika lesz a vizsgálatása, a megkönnyebbülése, a mindene...

A szeméi könyvesek lettek, hirtelen, szen- vedélyesen magához szoritotta gyermekét, össze- kuszáta a homlokán a szőke, selymes haját, aztán elfutott. A bubika szomorúan és meg- zavarodna kapaszkodott az Emilia néni ru- hájába.

A néni jószívű volt s mindjárt kitalálta, hogyan kell a gyermeket felvidítani. A „lo- vacska“, még „a király papagálya“ olyan dolgok voltak, amiket még egy ilyen kis bubi is jól megért. Ellenben a mama szavai, „megkönnyeb- bülés, vigasz és a mama szerencsétlen lesz“, ezek olyan szavak voltak, amik még később is ott kóvályogtak a kicsike fejecskében, értelmet- lentül. Csak annyit érzett, hogy valami szomorú van e szavakban s nem birt tőlük szabadulni.

Egyelőre azonban a néniel elment a bubika. A lovacska színében akart megállapodni, amit a néni fog neki venni s e közben egyre ismételte a kedvenc „miért“-jt.

— Pirost szeretnék — jelentette ki ka- tegorikusan.

— Pubikám, de piros nincsen.

— Miért nincs?

— Mert a nagy lovak, amelyek az utcán járnak, sem pirosak.

— Mért nem pirosak?

— Mert a piros lovak... csunyak.

— Apuskának van egy kicsi piros lova.

Miért?

— Ej! Mert a lovacska (egy nyakkendőű) korálból van és nem tud szaladni.

— Én is olyat kérek, amilyen papá- nak van.

— Nem bubika, nem.

— De. Olyat, éppen, mint a papáé.

— Ezt nem szabad mondani, bubika, a néniel jónak kell lenned!

Ezalatt lehalsdák a lépcsőn. A bubi észre- vette, hogy a néni arca nagyon szomorú. Egy ideig csendesen volt a bubi, egész a kapuig. Ott azonban ismét csak visszatért az előbbi tárgyra s még egyszer megkockáztatta:

— Én is, nekem is, mint a papának.

Emilia néni nem válaszolt. Hallgatva ment előre, kézen fogva a gyermeket, aki néha-néha lopva az arcába nézett. Talán, hogy lássa, nem lehet-e újra a lovaskaról beszélni, amiről a néni talán végtelenségig meg is feledkezett!

Egy szó, egy mondat meg-megkapaszkodott ennek a szőkehajú, mosolygós száju gyermeknek az agyában, a kicsi fejecskéjében, akinek rózsá- szín arca az alig fakadt élet öntudatlanságáról beszélt, de akinek nagy, komoly kék szemében koránérett buskomorság tükröződött. A bubika élnék volt és nem tudott gondolkodni, de a

szeméi sokat láttak és szinte elraktározták azt, ami egyszer beléjük világított.

Elmult egy év, de a csöppség ezt nem vette észre, mert később nem gondolkodott. Egy darabka élet volt ez az év, aminek kör- vonalait a bubika nem lathatta. Ő pedig csak arról vett tudomást, amit a szemével látott. Anya gyöngédségét nem nélkülözte, esténként mindig ott hintázott a falon és elalvás előtt mindig keresztbe tett kézzel kérdezte meg: Mikor jön meg apuska?

A mama igaz hogy nem felelt, de homlo- kon csókolta s a válasznak e fajtájával a kis betyár nagyon meg volt elégedve.

Egy év múlva aztán elérkezett az a nap, ami épp olyan volt, mint a többi, de mégis leg- jobban ahhoz hasonlított, amelyiken egy év előtt anyuska Emilia nénihez bízta őt. Most is elvitte őt Emilia néni magához, miután előbb anyuska meghatottan kuszáta össze fürteit a homlokán. A szavak, amiket mondott anyuska, talán nem voltak ugyanazok, de hát hogyan is emlékez- hetett volna rájuk olyan pontosan anyuska, olyan hosszú idő után?

A bubika két-három napig ismét sirt és szomorú volt, mint egy év előtt. De így gondol- kodott:

— Akkor, amikor először eljöttem és a néni visszavitt, nem találtam otthon apuskát. Apuska még most sincs otthon, de talán most ott találok.

S ezzel felszárította könyeit. Mikor azután haza kellett menni, pörölni kezdett a néniel, hogy miért megy oly lassan. Amikor végre a lépcsőhöz érték, négykézláb kapaszkodott fel, hogy meglepje anyját s be- kukucskált a zárt ajtón. Mikor pedig a néni

harcot, melynek fővezére te voltál, már kezdettől fogva sikertelenség és hiábavalóság tartottad.

Emlékezni fogsz, hogy felszólalásom az elkeseredés és kiábrándulás hangján volt tartva; azt kellett látnom, hogy a vezérőrbizottság elnöke tudva harcolt, biztos előrelátásával a sikertelenségnek és dacára ezen biztos tudatnak, a további küzdelmeket a dualizmus híveinek segítségével úgy akarja folytatni, hogy oly többséget hozzon össze, mely anélkül, hogy küzdelmeinek sikerében bízhatna, mert hisz maga a vezér sem bíz a sikerben, csak tovább folytatása lesz és lehet azon meddő közjogi küzdelmeknek, melyek eddig is igen hátrányosan befolyásolták állami életünk erőteljes kialakulását.

Nemzeti ideálok kell, hogy minden jó hazafiak előtt lebegjenek, nemzeti ideálmim nekem is vannak, de politikai törekvéseimet reális s a közel jövőben is már eredményeket biztosító irányban vezetem.

Levelet után így végzi Bánffy: Az alkotmány érdekében folytatott küzdelem együttes munkájában szívesen harcoltam veletek, az alkotmányunkért való küzdelem folytatását ezuttal sem teszem le. Ti mentek a magatok utján, én is a magamén. Kiki küzd úgy és azon fegyverekkel, amelyeket a cél érdekében használni a legcélszerűbbnek vél.

Aggódva láttam, hogy a semmi körülmények között sem helyesen szembeállítható 1848 és 1867 talán az eddiginél élesebben kerülnek egymással szembe s ki tudja, a harc nem lesz-e alkotmányunkra nézve végzetes.

Ti, a sikerben nem bízó vezér vezérlete alatt folytassátok a harcot, én talán egyedül, talán izoláltan, igazságom érzetében és a sikerben bízva küzdök tovább.

Voltam én már éveken át izoláltan, talán úgy leszek most is, talán úgy vagyok már ma is. De velem van az igazság és ezért erős hitem, hogy ha van kibontakozás, hogy ha a nemzettel szemben elfoglalt álláspont nem játék, de a kibontakozás szegedi válsztoímhoz intézett levelemben és csak nagy általánosságban tartott programom keretében fog megvalósulni, előbb vagy utóbb, előreláthatólag nem az én tényleges közreműködésemmel, de mindenesetre az egész magyar nemzet javára.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasóhelyisége (Váraljai-utca 9. sz.). Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Március 11. A Lloyd-társulat közgyűlése.
Március 11. A nagybecskereki kaszinó-társulat közgyűlése.
Március 12. A közig. bizottság ülése.

A csanádi egyházmegyéből. Németh József püspöki helynök Stadler Albin temesvári minoritapátert Szeged-felsőváro-ra küldte ki plébános-helyettesnek.

felért és meghuzta a csengőt, tapsolni kezdett örömben.

Anyuska! Anyuska! — kiáltott teli torokkal, örömtelten, mikor megnyit az ajtó. Már este volt s a lakás is sötét volt. Bubika megbotlott egy székbe s a néni rászólt: — Bubika várj, ne szaladj, anyuska mindjárt jön!

Hiába. A gyermek nem hallgatott rá. Addig tapogatózott a sötétben, míg egy ajtó alatt világosságot látott. S végre, mikor kinyitotta az ajtót és bejutott a szobába és összekerült az édesanyjával, örömszóval borult a nyakába. De anyuska nem volt egyedül. Egy férfi követte.

A bubi egyszerre nem látta meg az arcát s tágranyit szemekkel kérdezte: — Apuska? . . .

A mama habozva, szinte félve válaszolt: — Nem, bubika, a papa nem jött vissza.

Ekkor aztán megismerte a férfit. Látta néhányszor már a házban. Mindig játékot és cukrot hozott és mégsem bírta rávenni magát, hogy egy puszit adjon neki. És este, mikor anyuskával ő is odaállt az ágyacskájához, bubika nem tudott aludni és hirtelen így szólt: — Te, menj el innen!

A mama még mindig tévólváza kérdezte: — Mért vagy oly illetlen? Ennek a bácsinak nem szabad többé elmeenni. Mindig itt marad anyuskámnál és bubikánnál . . . Szereted őt? — Nem — felelt a bubika határozottan.

Aztán elhalgatott. Behunyta a szemét, hogy azt higgyék, alszik s hagyják magára, zavaros formátlan gondolataival. **Roberto Bracco.**

A karánsebesi püspök jubileuma. Popea Miklós, a karánsebesi görög-katolikus egyházmegye püspöke, a napoknál töltötte be a nyolcvnadik esztendőjét. A születésnap egyben ötvenedik évfordulója volt annak, hogy Popeát Saguna András érsek szerzetessé szentelte. Az évforduló alkalmából az ősz püspököt sokan üdvözölték, közöttük a bukaresti Román Akadémia is.

Halálozás. Koros Margit a nagybecskereki posta- és távirahivatal fiatal tisztviselője, ma reggel hosszas szenvedés után 22 éves korában meghalt. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Virányi Endre József ügyvéd, nyug. megyei árvászebi ülnök és neje született Kamenszky Amália nagyszülőlk, ugy özvegy Braun Vilmosné született Virányi Flóra nagynéne s leány-gyermeke Braun Ilona, Koros Gyula nyug. kir. ügyész, atya nevében is, a Kamenszky, Braun és Gerbics rokonsaláddal, valamint a helyi és vidéki ismerősökkel szomorúan tudatják, hogy Koros Margit hön szerzett hajdon, unokájuk, illetőleg unokatestvére folyó 1906. évi március hó 6-án reggel fél 5 órakor, a halotti szentségek újítás felvétele és életkora 22 dk évében hosszas betegség után elhunyt. A meghaldogult hült teteme folyó március hó 7-ikén d. u. 4 órakor fog a rom. kath. egyház szertartása szerint az Uri-utca 10. sz. gyászházából örök nyugalomra helyeztetni s az engesztelő gyászmise másnapon d. e. 9 órakor megtartani. Baka lengjen porai felett!

Öccsőbb a hus. Mint Temesvárról jelentik, ott tegnapelőtt óta a borjúhús ára kilogrammanként 22 fillérről olcsóbb lett; ára most 1 korona 36 fillér. A marhahús ára is néhány fillérről lecsökkent. Remélhetőleg most már Becskereken is leszálnak a drága húsárak.

Az állattenyésztés fellendítése. Az ország szarvasmarha- és sertésenyésztésének az utóbbi években mutatkozó örvendős fejlődése és emelkedése a földmivelési kormány által az apaállatok állami közvetítéssel való beszerzésének és különösen az engedélyezett kedvezményeknek tulajdonítható. Ezen kedvezmények a múlt évben valóztatottván, az apaállatok teljes vételárban való állami közvetítése körül szerzett tapasztalatok azonban arra engedtek következtetni, hogy a köztenyésztés terén szükséges apaállatoknak jó minőségben és lehetőleg teljes számban való beszerzése egyelőre, anyagi áldozatok nélkül sikeresen nem szorgalmazható. A földmivelésügyi miniszter ezen tapasztalatok alapján elhatározta, hogy a régebbi és helyesnek bizonyult gyakorlat, azaz a kedvezményes vételár mellett való kiosztás s az állatok biztosítása visszaállítások. Ehhez képest a földmivelésügyi miniszter rendelkezett intézkedést valamennyi kerületi állattenyésztési felügyelőséghez, valamint valamennyi vármegyei törvényhatóságokhoz, azzal a felhívással, hogy az érdekeltek utasításának, hogy amennyiben a köztenyésztésben mutatkozó bika- és kan-szükségletüket állami közvetítéssel, kárbiztosítás, esetleg részletfizetés és mellányllást érdemlő esetekben bizonyos százalékos árengedmény mellett chajtanak fedezni, kerelmükkel forduljanak mielőbb az illetékes magyar királyi állattenyésztési felügyelőségekhez.

Laika kérdez. — Laika: Mond csak mamuskám, kinek a fia vagyok én?
Mama: Hát az apuskáé.

Laika: Nem értem, akkor minek kérdi mindig tőlem az apuska, hogy tudom-e már, kinek a kis fia vagyok?

Jóteknny álarcesbál Kiszomborban. Kiszomborból írják: A kiszombori szegénykonyha védnőke, lelkes vezetője: Borzeczky Ella urhölgy, a gazdasági olvasókör helyiségében sikerült álarcesbált rendezett a szegény konyha javára, mely alkalommal felülfizettek: Főtisztelnő Káiser Lajos 10 kor., Dözs Lajos 5 kor., Práznofszky Ágoston 10 kor., Kákó Béla Haupt Strummer 20 kor., Márteus Császár 35 kor., Juhász Balint 10 kor., Jankovics Lenezi 10 kor., Bauer Gyula 5 kor., Nepró Leó 5 kor., Mezőhegyes, dr. Dellimanich Lajos 10 kor., Jankó Ágoston 5 kor., dr. Vinczevidy Ernő 10 kor., Duka László 10 kor., Faur Kornél 5 kor., Mihálovits Ödön 5 kor. Nagybecskerek, gróf Karácsonyi Aladár 10 kor., Beodra, Tattian Jenő és Emil, Schulpa Vilmos 10-10 kor., Postofszky Liza 2 kor. Törökkanizsáról, dr. Ujj József, Cziffer Alfrédné 10-10 kor. Szeged, Szőke Gyula 5 kor. Budapest, Juhos Gyula 20 kor., Aga, Balázs Iván 5 kor., Elemér, Rosenfeld Ignác 5 kor., Baja, Heimann Sándor 5 kor., Horgos, Návay Tamás 5 kor. Fődeák, Pozsár N. plébános 6 kor., Obéba, Rónay Ernő 20 kor., dr. Schreiber Jakab 5 kor., Aszódi Kozma Mária 5 kor., Árpás Gyula 5 kor., Martzy Ernő 2 kor., Pajor Lajos, Heimann Illés, X. Y., Zubán Mihály, Lészlőffy Lujza, Hofbauer Andorné, Puskás Ferenc, Erdélyi Antal, dr. Hruszter Andor, Hunyár József, Selmezy József 1-1 kor., Engler Mihály 40 fillér. Jövedelem 623 korona. Fogadják a felülfizetők, a virágárusítók, a derék rendezőség, a fáradszertartó elnökük: Borzeczky Ella urhölgy, a megjelenés nagyrádemű közönség, a szegény népkonyha nevében hálás köszönet nyilvánításunkat.

Esküvő a halálos ágyon. Mint Temesvárról írják, Groszmann Manó ottani cukrász tegnap házasságot kötött lakásán haladólló állapotban, özv. Karakov Györgyné szül. Guagi Rózával. Groszmann Manó, aki 42 éves volt, egy órával az esketés után elhunyt. A meghaldogult iránt Temesvárott általános a részvétel.

Modern bíróságok. A magyar bíróságok immár az írásbeli ügyvitel lényeges javítása szempontjából is megérdemlik ezt a jelölést, mert, mint biztos forrásból értesültünk, a kormány az összes magyar bíróságokat az egész országban felszerelte eredeti Remington Standard írógépekkel. Ugy halljuk, hogy mielőtt a Glogowski és Társa budapesti cég (Andrássy-ut 12/a) ezzel a szállítással meg lett bízva, a miniszterium mintegy 10 különféle rendszerű írógépet próbáltatott ki és legalkalmasabbnak a Remington Standard írógépek bizonyultak. Hogy azok mennyire be váltak, legjobban kitűnik abból, hogy karcsiban csak körülbelül száz írógépet rendel a kormány, míg azok száma azóta folytonos utárendelésekkel immár 600-ra emelkedett. A járgyvéket a cég bérmentve és ingyen küld és egyszeri megkérésére Remington írógépet az országban bárhol saját költségén és vételköltséget nélkül működésben bemutatni kész.

Csavargójárás Nagybecskereken. Nagybecskereken az utóbbi időben rendkívül elszaporodtak a csavargók, akik veszélyeztetik a közbiztonságot vagy a legjobb esetben koldulással zaklatják a lakosságot. A városi rendőrség mindennap eltoloncol néhányat, de a csavargók száma nem csökkent, mert a csavargók mindenféle koldulást vagy tettettett betegséggel fölvetették magukat a József-kórházba, ahol míg rájöznek turpisságukra, néhány napig menhelyet találhatnak, majd pedig mikor kiteszik a szűrtüket onnan, bejönnek a városba s itt csavargóznak. Van, aki csak koldul, de van, aki veszedelmesebb s lopással manipulál, vagy pedig hamisított okmányokkal könyöradományokat gyűjt. A rendőrkapitányság, hogy a csavargójárás megakadályozza, úgy intézkedett, hogy mikor ezeket az embereket a kórházból kibocsátják, rendőrközeg van jelen az elbocsátásnál. Így azután nem jöhetnek be a városba csavargózni, hanem a rendőrség mindjárt a kórházból való kibocsátáskor eltoloncolja őket.

Irodalom.

Az Arany János-társaság nagygyűlése. A temesvári Arany János-társaság vasárnap tartotta idei nagygyűlését Szentkirály Jenő elnök lével. A gyűlést Szentkirály Jenő nagyhatású beszéddel nyitotta meg, majd Mészáros Jenő titkár tett jelentést a társaság működéséről. Ezután a bíráló jelentések következtek, melyek szerint a kifizetett pályatöltek díjait egy pályamunkának sem adhatták ki. Az új pályatöltek a következők: 1. Kivántatik hazafias tárgyú ódái költemény. Jutalma Sztura Szilárd dr. adományából 50 korona. 2. Készítessék prózai elbeszélés költött eseményekkel Délmagyarország XVI. századbeli életéből. Jutalma 100 korona. 3. A drámai elem Arany János balladáiban. Esztétikai tanulmány. A terjedelme legalább 1 nyomtatott iv legyen. Jutalma 150 korona. Most a felolvasások következtek: Marsics Rozina egy rajzot olvasott föl, Sztura Szilárd „Kozmopolita és nemzeti költészet” című tanulmányát, Tólkés Lajos pedig Arany Jánosról és a természetéről szóló tanulmányát, végül Mészáros Jenő titkár Döczy József néhány költeményét olvasta föl.

A „Zenélő Magyarország” most megjelent 306 ik füzete pompás négy új zenésrabot hozott a zenepiacra, melyek közt van: „Üres lett a madárfészek” és „Nem bánom én, ha kacintasz másra is”, két szép és hangulatos magyar dal

Aggkori gyengeség

és erőtlenség ellen, mely különböző okokból, mint pl. kiállott betegségek utókövetkezményei, gyermekeknél a fogzás okozta elgyengülésből stb. származott, a SCOTT-féle EMULSIÓ kiváló eredménnyel alkalmazható.

A SCOTT-féle EMULSIÓ iránt senki sem fog ellenszenvet érezni, mert az határozottan jó ízű, mindenki által könnyen emészthető, miután hogy az utólrhetetlen SCOTT-féle emulgálási eljárás következtében az olaj gyorsan átmejj a test szervezetébe anélkül, hogy bármilyen emésztési zavart okozna. A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele: „a hátán nagy csukát vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbelyeg beküldése ellenében mintatavvel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL,
„Városi gyógyszerár”
BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.
Egy eredeti üveg ára: 8 korona 50 fillér.

Huber Sándortól. „Magyar táncok“, három népszerű magyar nótából figyelmen kívül hagyva összeállított egyveleg négy kézzel Heidberg Alberttől és egy a fővárosi zenekarok által már is nagyon népszerűvé lett amerikai indián jellemtánc Hager F. W.-tól „Nevető víz“ (Laughing Water) címen. A rendkívül tartalmas zenelap, mely a sivar politikai helyzet teremtette szomorú időkben is jókedvet és pezsgő vidámságot terjeszt, megleően ajánljuk zenekedvelőinknek figyelmébe. Előfizetési ára (12 szám 120 oldal modern és közkedveit zené-vel) 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre (6 szám) 3 korona. Előfizetéseket Klöckner Ede zeneműkiadó-vállalatához Budapesten, VIII., József-körút 22/24. intézendők.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A miniszterelnök Bécében.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint híre jár, Fejérváry Géza báró miniszterelnök holnap Bécsbe utazik, ahol a király csüdtörtökön délelőtt 10 órákor külön kihallgatáson fogadja Fejérváryt.

Bánffy kilépése a koalícióból.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ ered. távirata.) Politikai körökben úgy találják, hogy Bánffy későn határozta magát a döntő lépésre, hogy a koalíciót ott hagyja. Nyilatkozatában úgy mondja, kilép, mert szegedi levelét elítélik azok, akik maguk is hirdették, hogy a harc eredményében nem bíznak. Ebben Bánffynak igaza van.

Am politikai körökben kérdezik, vajjon maga Bánffy bizott-e eddig a harc sikerében. Az ország emlékszik, hogy egy időben Bánffy sajtója terrorizmussal haragolta, hogy egy tapodtat sem szabad engedni, majd ugyan-e sajtó azt is hirdette, hogy a nemzetet alkotmányválságba vinni könnyelműség. Nehéz eligazodni ezekben az ellenmondásokban. Fődolog, hogy Bánffy azt állítja, hogy a szegedi levél tartalma azonos Andrássy legutolsói pontozataival, Andrássy pedig csak nemrégiben mondta, hogy memorandum csupán kivonata a feliratnak. Ime így lehet zavart csinálni az elmékben, mert se a felirat, se a pontozatok soha őszintén, világosan meg nem mondták, hogy a koalíció mit akar. Lerántja Bánffy a leplet a tiikos konventikulumról is, melyben Kossuth lakásán megígérték a szociáldemokrata kiküldötteknek, hogy a koalíció programjába az általános választói jogot felveszik. Am az ígéret teljesítését a vezérőbizottság megtagadta. Politikai körökben emlékezhetnek arra, hogy egyazon időben, mikor a vezérek Kossuth lakásán a szocialistákkal tárgyaltak, a koalíciós sajtó egyenesen kiközösítette a nemzetből azokat, akik a szocialistákkal netán szóba állnának s őket hazátlan bitangoknak minősítette, holott ugyanakkor a vezérőbizottság tagjai meg is állapodtak a szocialistákkal, sőt a megállapodást nyomban meg is szegték. Nyilvánvaló, hogy a mint a koalíció félrevezette a királyt a katonai álláspontra nézve, azonképen megleévesztette a népet az általános választói jog kérdésében. Ezen bizonyítványt a koalíciós vezető uraknak most Bánffy állítja ki, aki ott ült a vezérek tanácsában. Sajnálандó, hogy Bánffy ilyen későn tette lépését, mert most már ő sem mentesül a súlyos vád alól, hogy végéig nem bizván a harc eredményében, még is küzdelemre tüzelt és veszedelembe sodorni segítette az országot.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ ered. távirata.) A függetlenségi párti lapok ma reggeli számaikban foglalkoznak Bánffy kilépésével s hüvösen, látható rossz kedvvel foglalkoznak vele s igyekeznek a leleplezéseket enyhíteni.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ ered. távirata.) Végmann Ferenc, a szegedi újpárt elnöke levelet írt Bánffy Dezső bárónak, amelyben értesíti, hogy a szegedi újpárt csüdtörtökön ülést tart s ezen az újpárt fönmaradását tárgyalják.

Bánffy mindjárt válaszolt Végmannak

s abban együttmaradásra szólítja föl a szegedi újpártot. Levelében egyúttal igyekeznek enyhíteni Kossuthoz intézett kilépő levelének értelmét.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Ferenc levelet intézett Bánffyhoz, amelyben kérde, hogy vele együtt az újpárt is kilép-e a koalícióból.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint politikai körökben híre jár, Eötvös Károly és Hock János, Bánffynak a koalícióból való kilépése miatt, kilépnek az újpártból.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A nagykereskedelmi választók levelet intéztek Eötvös Károlyhoz, melyben megkérde, hogy Bánffy állásfoglalása után is bennmarad-e az újpártban, mert ha bennmarad, akkor az új választásokkor jelöltet állítanak ellene.

Tisza István nyílt levele.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti táv.) Jól értesült politikai körökben beszélnek, hogy Tisza István gróf legközelebb nyílt levelet ad ki, amelyben foglalkozni fog Bánffy levelével.

Kereskedelmi szerződésünk Belgiummal.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kormány szükségrendellett életbe lépteti Belgiummal kötött kereskedelmi szerződésüket.

Uralkodók találkozása.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ ered. táv.) Boroszlóbtól táviratozzák: Vilmos császár és Eduárd király találkozása csak szeptember elején fog megtörténni, még pedig Boroszlóban. Eduárd király ugyanis a sziléziai császárgyakorlatok alkalmával Vilmos császár vendége lesz.

Az angol király Párisban.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, Eduárd angol király ma este ebédet ad, amelyre hivatalos Loubet volt elnök is. A battenbergi hercegnők ma már elutaztak Biarritzba.

Az özvegy cárné Dániában.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kopenhágából táviratozzák: Mária Feodorovna özvegy cárné lemondott arról a tervéről, hogy Angliában birtokot fog vásárolni. Az özvegy cárné véglegesen Dániában szándékozik maradni.

A marokkói kérdés.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti táv.) A Berlini Tageblatt londoni levelezője kitünő forrásból jelenti, hogy az algezirasi konferencia minden érdekelt felet kielégítő kompromisszummal fog végződni. Németország és Franciaország már el van készülve rá, hogy követeléseiket közös meg egyezés alapján módosítaniok kell.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből megáfolják a francia lapoknak azt a híret, hogy Bülow herceg birodalmi kancellár lemondani készül. Valótlanság az a híresztelés is, hogy a pétervári kabinet közölte a német kormányval, hogy az algezirasi konferencián Németország és Franciaország között történetekben az orosz-francia szerződés pontozatai szerint casus foederis lát.

Bezárt egyetem.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Lembergől táviratozzák: Mivel a rutén és a lengyel diákok között még mindig nem szűnt meg az izgatottság, az egyetem továbbra is zárva marad.

Határidő-üzlet.

Budapest, március 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak némileg olcsóbbak. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	16.64	—
Buza (1906. októberre)	16.64	—
Rozs (áprilisra)	13.64	—
Tengeri (májusra)	13.72	—
Zab (áprilisra)	15.20	—

Közgazdaság.

Torontálvármegye selyemtenyésztése.

(Folytatás.)

Ezzel szoros összefüggésben a selyemtenyésztésnek egy másik, ugyancsak alapfeltételéről szólunk itt, és ez a tenyésztők helyes kioktatása.

Tapasztalati tény, hogy az a tenyésztő, aki rendszeresen kezeli a hernyókat, kevesebb fáradsággal aránylag nagyobb eredményt fog elérni és ez nemcsak abban mutatkozik, hogy több gubót termel, hanem abban is, hogy a hernyók a helyes kezelés mellett selyemdusabb, tehát nehezebb gubót fognak. Ez pedig természetesen a tenyésztő hasznára van, miután gubói az első osztályba sorolhatók.

Ezenkívül a rendszeres tenyésztésnek észrevehető hatása van még a gubók legombolyításánál, sőt a szövésnél is érezhető, vajjon helyesebben járunk-e el a tenyésztésnél, vagy nem.

Ugyanis a rosszul gondozott és hiányosan táplált hernyó gyengébb szálát fon, mely természetesen nemcsak a legombolyításnál, hanem a szövésnél is könnyebben szakad, ami megnehezíti a munkát és ugyancsak nem lehet felhasználni az ilyen súlyú gubót. Magától értetődik tehát, hogy nemcsak a tenyésztők érdekében, hanem selymünk jó hírnevének megóvása tekintetéből is nagy súlyt fektetünk a tenyésztők helyes kioktatására.

Az oktatás terén eddig úgy jártunk el, hogy elsősorban kioktatuk a tenyésztők ellenőrzésével megbíott egyéneket. Másodsorban pedig a tenyésztők között különböző nyelveken szerkesztett és százezekre menő nyomtatványt osztottunk ki, melyek úgy a selyem-, mint a szederfatenyésztés körüli eljárást tárgyalták.

Később azonban szükségesnek láttuk, hogy az oktatásnál behatóbb működést fejtünk ki és ezért úgy intézkedünk, hogy minden második, de legalább minden harmadik évben minden községben előadást tartunk a nép nyelvén a selyem- és a szederfatenyésztésről, még pedig mintegy 130-140 vetített képpel illusztrálva. És nem kéne képedek, ha a selyemtermeléssel az idén elért jobb eredményt részben az ilyen előadásoknak tulajdonítom.

1905 évben az egész országban 36 szakember 654 községben 87.143 hallgató előtt tartott ilyen előadást.

A XI-ik táblázat azt tünteti ki, hogy selyemtenyésztésünkre és selyemiparunkra nézve milyen nagy fontossággal bír a szederfatenyésztés. Egyik rovatban kimutatjuk, hogy hány szederfa áll köztereken és közutakon rendelkezésre a tenyésztőknek, azon vármegyékben, amelyekben régebb idő óta komolyan foglalkoznak a selyemtenyésztéssel. A másik rovatban feltüntetjük, hogy ezen szederfák után csakis 1905-ben mily nagy jövedelmet értek el a selyemtenyésztés révén.

A figyelmes olvasó azonnal meg fogja állapítani, hogy minő szoros összefüggésben van a létező szederfák száma az elért eredménnyel és hogy ama közel 3 millió korona, melyet selyemtenyésztésünk 1905-ben csak a gubótermeléssel kerestek — bele nem érve a selyemiparral foglalkozók jövedelmét, — a magánbirtokban lévő szederfákon kívül, tisztán ama közterületen álló 567.788 fának köszönhető, melyek az országban ma rendelkezésre állnak a tenyésztőknek. A táblázat 3. ik rovatában előadja a jelentést, hogy szintén 1905-ben az egyes megyékben hány szederfát ültettek. (Folytatjuk)

Dr. Brájfer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

438. szám 1906.

264-32

Árverési hirdetés.

Tógyér községe a meglevő tervek, feltételek és költségterv szerint 10434 kor. 31 fillér és a község által adandó 50 000 égetett téglá erejéig községházat szándékozik építeni.

A munkálatoknak vállalati uton való biztosítása céljából 1906. évi március hó 15-én délelőtt 10 órai kezdettel szóbeli árlejtés hirdetik.

Az árverésen résztvevők kötelesek 5% bánatpénzt letenni, mely összeg az illető vállalkozó által majdan 10%-ra kiegészítendő.

A tervek, költségterv és részletfeltételek bármikor a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Tógyér, 1906. március hó 2-án.

Teszling Miklós, Kovács Konstantin,
jegyző. bíró.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja

Alapítók 15.000.000 korona.

Budapest, V., Nádor-utca 18.

Tartalék 2.225.000 korona.

Sürgönyeim: Nádorutcai Hazaibank. Telefonsz. 86-01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei.

Az első ciklusban évenként háromszor
június 5, október 5, február 5

300.000
600.000
300.000

koronás nyeremények
40.000 és 20.000, 50.000 és
20.000, 40.000 és 20.000 koronás
melleknyeremények kerülnek sorsolásra.

Egy évi nyeremények összege:

1,571.000 K.

Minden egyes sorsjegy egyetlen kisorsolható.

A nyeremények főösszege:

32,221.300 K.

a törlesztési huzások főösszege:

36,938.750

koroná

mind az öt ciklusban.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyereményhúzásokon való játék csak a vételár kamataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztéses huzásnál sorsolt nyereménykötvényért járó nyeremény-szelvény aránya értéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.

Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhúzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint többször is sorsolható nyereményvel.

A nyereménykötvénynek biztosítóját az államnak, városoknak és községeknek nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeremények pontos kifizetése a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezkesedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként 20 korona foglalt kifizetve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltételek mellett megfelelő előleget nyújtunk;
b) az 1883. XXXI. t.c. értelmében kiállított részletvekre

73-32

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. március hó 15-ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az árakon árfolyamemelkedés esetén sem változtat.

Már az első részletnek postautalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletvelet, melynek alapján a vevő azonnal megszerezheti a kizárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre:

Megrendelési jegy:

c) Részletvevő

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja,
Budapest, V., Nádor-u. 18.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja,
Budapest, V., Nádor-u. 18.

Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénzfizetés ellen darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületi nyereménykötvényt küldeni. Mai postával küldök Önöknek foglalóul darabonként 20 koronát, azaz összesen _____ koronát, míg a hátralékos összeget sziveskedjenek utánvétellel beszélni. Kelt _____ folyószámlán hitelözni.

Megrendelek Önöknél a prospektusban foglalt feltételek szerint az 1883: XXXI. t.c. értelmében kiállítandó részletvevő _____ darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületi nyereménykötvényt. A vételárat darabon, ként _____ koronás _____ havi részletben fogom törleszteni. Az első részletet összesen _____ korona ma postautalványon küldtem címükre.

Kelt _____

A megrendelő neve: _____

Pontos lakáscíme: _____

(olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme: _____

(olvasható aláírás.)

Üzletátvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a helybeli piacon fennálló

Popovits Arsen ur szövetáru-üzletét

vétel útján átvettem és azt saját cégem alatt tovább vezetem. Ezen körülményt előreboacsajtva, hozzáteszem még, hogy az említett üzlet megfelelő, kizárólag szolid gyártású ujdonságokkal szereltem fel, amelyeket olcsó, szabott árakon fogok a tisztelt vevőim rendelkezésére bocsajtani. Egyben ajánlom üzletemet a jövőre nézve a n. é. közönség szives jóindulatába és pártfogásába.

Nagybecskerek, 1906. március hóban.

Mély tisztelettel

Láng Károly.

239-2.2

KIADÓ LAKÁS.

Egy három utcai, udvari szobából, alkovná, cselédszoba, konyha és mellék-helyiségekből külön álló lakás, (Amerika városrészben) (269-2.1)

május hó 1-jétől kiadó.

Bővebbet: **Schneller Ede** urnál.

HIRDETÉSEK

FELVÉTTETNEK A

„TORONTÁL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

A Marcoin-féle étteremben

minden esütőriőkön és vasárnap

ZENE-ESTÉLY.

Konstantinovits Gyula

játszik

180-x.16

Tüzifa-, szén-, épület- és műfarktár

Kurländer Imre

Telefon 89. **NAGYBECSKEREK** Telefon 89.

Épület és műfarktár: Aradai-ut.

Tüzifaraktár:

Korona-utca és Gizellapart

(Kurländer-udvar.)

Iroda és lakás:

Korona-u. 68/11. Telefon 35.

Dusan felszerelt raktár

épületfa, deszka, lécz, oszlopok,

műfa kádárok és bognárok részére.

Elsőrendű tüzifa.

Valódi porosz köszén

a Wildensteinsgen-Richterhofer bányából.

Elsőrendű gáz-kocsz (pirszén).

Mindenféle kovács-szén, kütető faszén.

MARHASÓ.

SZÖLLŐKARÓ minden nagyságban.